

Posamezna številka stane 75 para

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se obračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo prejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Needvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Telefon interurban št. 113.

87. štev.

Maribor, dne 8. avgusta 1928.

Letnik XV.

Osemnajst diktatorjev.

Ko je vlada s sprejetjem uradniškega zakona odbila celo opozicijo, je začel del beograjskega časopisja razmišljati o težki in neznosni parlamentarni situaciji. «Pravda» na primer pravi, da je v njej vlada vse, odnosno, da ministri delajo po svoji volji. Svoje načrte spravijo skozi radikalni klub, ta jih pa potem v parlamentu izglasuje, po mogočnosti po kratkem postopanju. Politiki morajo konstatirati, da ni ne ustave in ne parlamentarne vlade. Osemnajst ministrov — osemnajst diktatorjev. Tak režim je nemogoč. To mora izzvati reakcijo mas, vlada bi pa morala vedeti, da se diktatorji ne obdržijo dolgo.

To je vse lepo in dobro, ali čemu tožbe danes, ko se tako postopa že od prvega početka? Ali ni bila tudi vidovdanska ustava sprejeta ob ravno tako popolni brezobzirnosti napram zahtevam opozicije? — «Pravda» vleče na demokratsko stran in za to ne bo težko razumeti, zakaj danes jadikuje. Ne radi stvari, temveč radi sebe. Demokrati bi radi oblast, da nadaljujejo isti posel in da zasedejo, če mogoče, polovico od osemnajst diktatorskih mest.

Zasedanje ministrskih mest pa dela tudi med radikali mnogo skrbi, prepirov in nevošljivosti. Ministrskih mest je premalo za veliko število ministrskih kandidatov in ker se ministri sami ne umikajo, se mora od časa do časa tega in onega izriniti, da se drugi lahko vsede. Iznajšajo se tožbe in pritožbe, razkrivajo se afere in nezakonitosti, ko se pa eden umakne in drugi vsede, pa vsa umazanost ostane, samo, da jo druga oseba izvaja ter se z njo koristi. Začetek skupščinskih počitnic je najprikladnejša bojna doba za ministrska mesta. Večina poslancev se razprši na vse strani, oni, ki so ministrski kandidati, pa ostanejo v Beogradu, tek mujejo ter se pulijo za vladna mesta, pri tem pa se vsak trudi, da se posebno izkaže v reševanju državnih vprašanj.

Zato imamo sedaj špijonske afere, priprave za monstre-procese, golobe pismonoše itd., za vsem tem pa ostudne boje za vladna ali diktatorska mesta na eni strani, na drugi strani pa velike napore in intrige vseh onih, ki bi radi prišli med vladinovece. V radikalnem klubu imamo že več skupin, ki so se napravile iz samih sporov in tekmovalanj za ministrska mesta. Ena je okrog Laze Markovića in Vujičića, drugo tvorijo oni, ki bi radi ta dva ministra vrgli, v tretji so pa oni, ki niso zadovoljni ne s prvo in ne z drugo skupino.

Ministru pravde Lazi Markoviću so posebno hudo podkurili. Očitajo mu v politiki nagrabljeno veliko premoženje in posebej ga še dolžijo korupcije pri sekvesturah. Mož bo najbrž ostal pri svoji ostavki in ker pač nimamo take «pravde», da bi ga klicala na odgovornost za vse, kar se mu očita, bo, kakor sam pravi, delal za radikalno stranko kot ravnatelj njenega glasila «Samouprava». To bo hvaležno sprejeto, če tudi visi na njem še toliko suma in obtožb, korupcije pri sekvestrih in sebična politika bo pa tudi ostala, ko bo kdo drug sedel na njegovem mestu.

Boji in tekme za ministrska mesta nam odkrivajo celo serijo ministrskih ali diktatorskih afer. Beograjski listi so jih baš sedaj zopet polni, a od prizadetih strani se le tu pa tam čuje kaka prav rahla in kratka opomba, da se bo vse predalo sodniji. Vse to je samo tako radi lepšega, nobena od dosedanjih afer še ni bila razčiščena pred sodnijo in na vse skupaj lahko čakamo do sodnjega dne. Z aferami se sondira teren, če bi se dalo vreči tega ali onega ministra in ministrstvo spraviti v te ali one roke. Za vsakim režimskim listom stoji vsaj po en minister ali ministrski kandidat, ki zdaj pa zdaj spusti v svet kako afero svojega tovariša. Tovarišev list odgovorja z enakim orožjem in takoj se vidi, katero bolj zaleže. Če je moč na strani prvega, «makne» ta svojega tovariša in se vsede na njegovo mesto, če pa ni, se pa aferski top drugam obrne, da tam boljše zadene. Razne, tako izstreljene afere so ministra Lazico Markovića pogodile. Mož se umika, ker je pa prebrisan, se sam vsede k topu in iz «Samouprave» bo streljal po drugih, da bo lahko kmalu zopet minister.

Tako se vodi visoka vladna politika in tako se sestavljajo vlade, vsi glasovi po beograjskih režimskih listih o nekulturnosti in nevzdržnosti takega početja so pa le izrazi želje po ministrskih ali diktatorskih vlogah v naši nesrečni državi, kjer se do vlade z intrigami dospe in z njimi tudi vlada.

kovine za rekrutovanje in rekrutne spiske. Na tej tiskovini je v rubriki «Opomba» besedilo, po katerem bo moral župan vpisati, kakega političnega prepričanja je vojaški obvezanec, ali je «patrijot» itd.

Kaj pomeni ta rubrika? Da bodo srbijanski militaristi šikanirali naše ljudi na prav batinaški način. Nikjer na svetu ni kaj takega mogoče. Nihče nima pravice tirjati od župana, da poižveduje po občini, kakega mišljenja je rekrut. Ne v vojnem zakonu, ne v kakem drugem obstoji kak paragraf, ki bi dajal današnjemu militarizmu pravico, slikati za tem, kakega naziranja so naši fantje. Kaj bodo gospodje župani odgovorili na to balkansko rubriko? Ako jim jaz svetujem, da jim na to vprašanje ni treba odgovoriti, bi se takoj spravila vojaška oblast in državno pravdnništvo na mene in «Stražo». Ponavljam pa in trdim, da je res škandal, da si drzne vojno ministrstvo s tako rubriko biti v obraz obstoječim zakonom.

Ob tej priliki se spominjam, kako je za časa stare Avstrije nek zagrižen nemški okrajni glavar v Sloveniji izdal na župane strogo povelje, naj mu zaupno poročajo, koliko so posamezni občani poskrili živil. Od okoli 80 županov sta samo dva klečeplazca poročala na glavarjev odlok, vsi drugi so — molčali, ali pa so odgovorili po svoje. Kaj bodo župani odgovorili v tej rubriki, bomo videli.

Namen Balkancev v vojnem ministrstvu je prozoren. Vojnega obvezanca, kojega bi župan označil, da je pristaš SLS, ali da je republikanskega mišljenja, oziroma, da je avtonomist, bi vojaška oblast preganjala, vpoklicala ob vsakih kvatrih, v kasarni bi ga batinili, in počenjali ž njim po balkanskih manirah.

Proti takemu kršenju obstoječih zakonov najstrožje protestiramo. Naši fantje si ne bodo dali od vojnega ministra in njegovih Balkancev predpisati politično prepričanje. Cenzuro balkanizma odklanjamo z vso energijo. Mi hočemo biti svobodni državljani in nočemo prav nikake kontrole. Naši poslanci pa bodo vojnemu ministru pomolili pod nos ta novi dokument nasilja in protizakonitosti. Srbijanci sami kršijo svojo ustavo, ki zagotavlja ne samo osebno svobodo (§5), ampak tudi svobodo mišljenja in organiziranja (§12).

Okosteneli srbijanski militarizem je že začel mahati s svojim repom. Ali bo pa njegovo mahanje uspelo, je pa drugo vprašanje.

Ostavka vojnega ministra. Vojni minister, general Pešič, misli odstopiti. Svoje nesrečno delo, vojni zakon, je srečno dokončal, pa se sedaj misli umakniti vsem napadom, ki bodo sledili nesmiselnemu vojnemu zakonu. Postati hoče šef generalnega štaba, kar je bil že pred svojim ministrovanjem. Kot kandidat za novega vojnega ministra se imenuje general Tucaković ali pa Smiljanić.

Spor med radikali. Nesporazumljenje med radikalnimi poslanci v klubu še niso odstranjena vključ odstopu nekaterih ministrov. Radikalne nezadovoljnosti vodi poslanec Mih. Ranković, katerega so mislili radikalni prvaki že izključiti iz kluba ter stranke, pa so se ustrašili močnega števila njegovih somišljenikov v klubu. Ranković zastopa mišljenje, da se mora radikalna vlada osvoboditi vplivov, ki prihajajo od različnih oseb in organizacij ter faktično določajo smer naše politike. Nedavno je Ranković podal posebno izjavo o svojem držanju ter v imenu svojih somišljenikov v «Balkanu». Ta izjava se živahno komentira v vseh beograjskih političnih krogih ter je povzročila veliko zmedenost v radikalnem klubu. Posebno značilen je konec izjave, kjer Ranković pravi: «Često prihajamo do tega, da sama vlada, četudi proti svoji volji, toda gnana od vpliva neodgovornih činiteljev ustvarja različne zakone, ki ne odgovarjajo stvarnim potrebam države in naroda. Ta izjava komentira mišljenje v radikalnem klubu, ki je ves, razen vlade na strani Rankovića. Temu mišljenju se je že moral umakniti minister pravde, neprijetno prizadeti so pa tudi ostali člani vlade. S to izjavo je Ranković takorekoč odvrnil odgovornost za vladina dejanja z radikalnega kluba ter obenem označil, da ne vodijo vlade interesi države in naroda, temveč interesi nekega neznanega činitelja. Ranković bi se moral še jasneje izraziti ter naznaniti tega činitelja, ki ni odgovoren pred narodom. Vsekakor pa je njegova izjava že jasen dokaz, da ni v vladi vse v redu, ter da vlada nima za seboj vseh radikalov. Vlada bo gotovo ta spor v lastni stranki skušala na vse načine skriti in ga umiriti, toda vprašanje je, za kako dolgo.

Pred zbližanjem z Rusijo. V kratkem se bo sklenila trgovinska pogodba z Rusijo. V tem oziru so dana potrebna navodila od upravnika poslov v Pragi g. Lazareviću. Sklepu trgovinske pogodbe bo sledilo vprašanje vpostavitve diplomatskih odnosov z Rusijo. Predhodna pogajanja se bodo vršila direktno z vlado v Moskvi in sicer potom našega poslanstva v Pragi. Ruska vlada je sklenila amnestijo za vse politične zločince in izdala

dovoljenje, da se smejo vsi emigranti vrniti v Rusijo. Naša vlada je še vedno močno pod vplivom Wranglovcev in če njeni listi enkrat iz vidika koristi govorijo o obnovi zvez z Rusijo, se drugi zopet divje zaženejo proti njej ter pregrevajo stare laži. Ko se je zadnjič slišalo, da je neki sovjetski delegat na poti, je vlada takoj hitela zatrdjevati, da se pri nas ne bo ustavil, ampak da potuje samo skozi Beograd.

Po svetu

Bolgarska vlada ima po zaporih nad 50 najvažnejših funkcionarjev zemljoradniške stranke in večino ministrov prejšnje vlade. Pripravlja se velik proces, vlada je pa vse branitelje-odvetnike zaprtih ministrov in zemljoradniških zaupnikov polovila in zaprla. Izgovarjala se je, da jih brani s tem pred «razburjeno ljudsko množico». Radi tega so protestirali komunisti in vlada je advokate zopet izpustila.

Lepa perspektiva ministrov v Bolgariji. Bolgarski listi prinašajo statistiko bolgarskih ministrov od leta 1911 pa do danes. V kabinetu Gešov-Danev je bilo 14 ministrov, od katerih sta dva umrla, dva pobegnila, 10 pa jih je bilo zaprtih. V Radosavljevem kabinetu je bilo istotako 14 ministrov; eden od teh je umrl, dva sta svobodna, 11 jih pa sedi v zaporu. Kabinet Malinova: 10 ministrov, od katerih je eden umrl, dva sta pobegnila, sedem jih pa sedi v ječi. Kabinet Malinov-Fodorov: pet ministrov svobodnih, ostali pa v begstvu ali pa zaprti. In nazadnje kabinet Stambolijskega; imel je 18 ministrov, od katerih sta dva mrtva, dva v begstvu, a 14 v ječi. Kakor se vidi, se v Bolgariji še najmanj izplača biti minister, zato pa je potrebno precej hladnokrvnosti, kdor si upa sedeti na ministrski stolček. Zato pa je pri nas ravno obratno, kar se vidi že na tem, kako se radikali tepejo za ministrsko čast.

Repatriacija ruskih beguncev. Iz Bolgarije se je izselilo 200 družin ruskih beguncev, ki potujejo nazaj v Rusijo. Ukrcali so se v Varni na ruski parnik, ki jih je prepeljal v Odeso. Med Rusi, bivajočimi v Bolgariji, vlada živahno gibanje za vrnitev v domovino. Gibanje pospešuje sovjetska vlada, ki je zopet poslala v Bolgarijo predstavnika ruskega rdečega križa, Koteckega, da vrnitev beguncev nadzira.

Nemške vojne odškodnine. Vprašanje odplačevanja vojne odškodnine od strani Nemčije se je tako zapletlo, da ni videti iz njega za doglede čas nobenega pravega izhoda. Za enkrat sta Francija in Belgija odgovorili na angleško noto; kaj, še ni natančno znano. Na vsak način obe državi vztrajata na tem, da okupacijske čete Poruhrja ne zapuste, dokler Nemčija ne izpolni svojih obveznosti. V Angliji sami se borita dve struji: ena, ki želi, da se Nemčiji pomaga v svrhu konsolidacije gospodarskih prilik v Evropi sploh; druga, ki priporoča pasivno politiko, ker smatra gospodarsko vzpostavitev Nemčije za nevarno in zato simpatizira s francoskimi metodami. Pa tudi v Nemčiji niso vsi enega mnenja. Mnogi politiki ostro napadajo vlado, da ji pri celem reparacijskem vprašanju ne gre za nič drugega, nego da štiti interese velekapitala, ki noče k reparacijam nič prispevati, ampak vse breme vojnoodškodninskih odplačil zvaliti na ramena socialno šibkih slojev ter nalašč devalutizira marko. Vodstvu nemške zunanje politike očitajo, da namenoma ničesar ne stori za sporazum s Francijo in da ni sledila nasvetu Anglije, naj Nemčija prosi za sprejem v Društvo narodov.

Načrt za odcepljenje Porenja. Porenski separatisti resno mislijo na odcepitev Porenja od Nemčije. Švicarski listi prinašajo celo tajni dokument, v katerem je v glavnih potezah označen načrt za ustanovitev posebne porenske države. Ta dokument je izdelan v obliki spomenice ter razposlan vsem organizacijam porenske republikanske stranke, katere glavni odbor ga je tudi izdelal. Med ostalim se v načrtu govori, da bi nova država sigurno bila priznana od zapadnih velesil. Potem našteva posamezne koncesije, ki bi jih nova država dovolila velesilam, če jo priznajo. Gotovo je to gibanje inspirirano od Francozov, ki bi zelo radi doživeli, da bi jih ločila od Nemčije posebna država, v kateri bi imeli oni glavno besedo. Kajti v načrtu omenjene koncesije so namenjene pred vsem Franciji, zlasti kar se tiče eksploatacije rudnin in industrije.

Proglas angleške delavske stranke. Angleška Labour Party je izdala proglas, ki pravi uvodoma, da so v Evropi zopet na delu sile, ki bi rade izzvale vojno, ter zahteva: 1. da se verzijski mir nadomesti z drugim; 2. da se Nemčiji po nepristranskem tribunalu naloži fiksnna vojna odškodnina za porušene kraje, katere se ima zagarantirati po mednarodnem posojilu in sicer pod pogojem, da se vsi dolgov med zavezniki izbrišejo; 3. da se ruski sovjeti priznajo; 4. da se skliče svetovna konferenca v svrhu razorožitve vseh držav.

Nizozemske volitve v parlament. ki so se prvič vršile po proporu, so iznesle katoliško stranko kot najmočnejšo z 16 poslanci, kot drugo najmočnejšo pa so-

Politični položaj.

NOVA KRŠITEV DRŽAVLJANSKIH PRAVIC IN SVOBODE.

Beograd, 27. jul. 1928.

Iz zanesljive strani semizvedel sledečo balkansko zanimivost: Vojno ministrstvo je dalo tiskati nove tis-

cijaliste z 11 poslanci. Katoličani so padli za pet poslancev, socialisti so pa narasli od 3 na 11.

Zračno in morsko brodogradnja. Odkar je washingtonska konferenca sklenila dogovor, glasom katerega se omejuje število in gradnja vojnih ladij, so začele vele-sile divjo konkurenco glede zračnega brodogradnje, ki ga ne omejuje nobena mednarodna konvencija. Značilno je, da je s povečanjem zračnobrodovnih edinic začela Rusija, kjer je Trocky prvi uvidel veliki pomen tega orožja za bodočnost. Danes seveda zaostaja Rusija v tem pogledu daleč za zapadom, kajti Francija ima baje 5000 prvovrstnih bojnih letal. Anglija pa se na vse kriplje trudi, da jo dohiti ali celo prekosi ter začenja graditi letala, ki zaslužijo pravzaprav že ime zračnih brodov, ker po velikosti nič ne zaostajajo za kakim morskim velikanom. Zaenkrat imajo služiti mirnim namenom, se pa seveda v slučaju potrebe lahko takoj izpremenijo v vojna uničevalna sredstva prve vrste. — Anglija pa gradi tudi že podmorske drednote s topovi 30 cm kalibra. Zelo se zanima za vojno avijatiko Čehoslovaška in seveda tudi Poljska ter Rumunija. Amerika se nad tem razburja, sama pa tudi pridno gradi veleaeroplane. Tako se odpirajo človeštvu za slučaj novih konfliktov prav prijetne perspektive, ko se bodo iz zraka z največjo lahkoto uničevala cela mesta.

Beleške.

CIVILNA IN VOJAŠKA OBLAST.

Po zaslugi Pašiča in njegove stranke smo danes že slabše in nižje, kot po balkanski vojni. Do tega žalostne ga dejstva smo prišli po prvenstvu vojaške oblasti v državi, ki se je po razlaganju «Slobod. Tribune» takole razvila in doseglo:

Po balkanskih vojnah so nastali v južni Srbiji, v osvobojenih krajih resni spori med civilno in vojaško oblastjo. Vodil se je boj za prvenstvo. V te kraje so pošiljali najslabše uradnike, ki so jih mogli najti v Srbiji. To uradništvo je ropalo in mučilo narod, oficirji in vojaški poveljniki v novih krajih so se pa postavili proti temu. Nekaj iz pravega ogorčenja nad škandaloznim postopanjem tega slabega uradništva, drugo pa iz samoljubja in nerazumevanja za nalogo in pomen civilne uprave v ustavni državi in tako so tudi oficirji šli dalje, kot bi smeli. Tendence je bila dobra, napake so pa bile v metodi dela in zahtevi rešitve. Vlada je tedaj odločno nastopila proti temu ter izdala naredbo o prvenstvu civilne oblasti, ki je še bolj razburila oficirje. V maju leta 1914 so bili resni spopadi med civilnimi in vojaškimi upravnimi organi in da ni izbruhnila zopet vojna, bi bila Srbija doživela radi tega težke notranje boje. Vlada je bila pripravljena na vse — za prvenstvo civilne oblasti.

Prišlo je do solunskega procesa leta 1917. Eden od glavnih grehov obtoženih je bil odpor proti naredbi o prvenstvu civilne oblasti. Visoki in zaslužni oficirji so bili obdolženi in obtoženi, da so ovirali delo civilne uprave, da so nekatere civilne funkcije hoteli prenesti ter prevzeti vso oblast v svoje roke. Na obtožni klopi je bila tedaj Črna roka. Tožila in sodila jo je pa Bela roka. Na čelu vlade je bil Nikola Pašič, duša solunskega procesa pa tedanji notranji minister Ljuba Jovanović, nazvan Solunski. Bela roka in Pašič s svojimi ministri so branili prvenstvo civilne oblasti. In to je bil glavni vzrok, da je izgubil glavo pukovnik Dimitrijevič. Tako je bilo v Srbiji leta 1914 in 1917.

Leta 1923 pa pretresa parlament ujedinjene Jugoslavije istočasno uradniški in vojaški zakon. Pri vseh tendencah za militarizacijo naše države ta dva zakona še posebej svedočita, kako velika razlika se dela med uradnikom in oficirjem. Sedaj imajo prvenstvo predstavniki vojaške oblasti. Vse je storjeno, da se vidi in pokaže, kako so uradniki zapostavljeni in podrejeni oficirjem.

V plačah je tako silna razlika, da mora biti jasna tendenca s ciljem privilegiranega stanu v državi.

Za to ni nobenih socialnih in gospodarskih razlogov. Ker če je oficirju potrebna nova plača, zakaj ni potrebna potem uradniku, če uradnik more živeti z novo plačo, zakaj ne bi mogel z enako plačo živeti tudi oficir na isti službeni stopinji? Državni razlogi še manj govorijo za to. Nikakor se ne more razumeti, zakaj so n. pr. narodni učitelji na isti stopnji — z naredniki. Predsednik demokratskega kluba bojzljivo in skromno reče v parlamentu, «da v gmojem oziru ne bo prevelika razlika med uslužbenci civilne in vojaške oblasti». Povrh so uradniki še tri leta na «razpoloženju», da poleg ministra lahko tudi vsak denuncijant odloča o njihovi usodi. Vojaški oblasti je dano prvenstvo in uradništvo je danes potisnjeno še nižje kot so si želeli srbski oficirji leta 1914 in 1917.

Črna roka je zlomljena leta 1917. Danes ima glavno besedo Bela roka ter izvaja svoj vpliv in pritisk na vse državne posle. Na vladi je zopet Nikola Pašič, predsednik parlamenta je pa Ljuba Jovanović. Bela roka in vlada Nikole Pašiča je reševala leta 1917 prvenstvo civilne oblasti pred Črno roko, danes se pa utrjuje prvenstvo vojaške oblasti, ker gre to v korist — Bele roke. Črna roka je grešila, a vsaj motivi so bili nesebični, Bela roka pa sedaj izraža vojaško prvenstvo v veliki razliki plač oficirjev in uradnikov.

Evo, to je načelna in moralna stran Pašičeve stranke in njene politike. Danes so prvi uradniki, jutri pa oficirji, danes se za nekaj ljudi obsoja in ubija, kar je pa danes greh, je že jutri lahko najpravičnejše in najboljše, če služi interesom oblastniške družbe. Danes so trije narodi v državi, jutri pa zopet samo Srbi, Sloven-

ci in Hrvati pa nekaj avstrijski fabrikat in tako gre naprej vse nižje in nižje.

O ministrskih avtomobilih se je že dosti pisalo, pa vse to nič ne zaleže. Zanimivo je, da se ministri brez avtomobila že ne znaže več kretati in to ne samo po Beogradu, marveč tudi drugod, kjer bi se lahko vozili z železnico, ki bi prišla gotovo bolj po ceni. Kakor so počasi pri reševanju vladnih poslov, tako se jim vedno mu-di na potu, da že nikamor ne morejo brez dragih avtomobilov. V nekem beograjskem listu čitamo, da se tudi avtomobil skupščinskega predsedništva vedno vozi po Beogradu in to ne vedno v službenih poslih. Pri tem je razumljivo, kako je skupščina prekoračila svoj proračun za 300.000 D, skupščinskim slugam pa predsedništvo ni hotelo zvišati doklade za 3 dinarje dnevno.

Kako se v Beogradu skrbi za državno blago. Beograjska «Republika» poroča, da so na topčiderskem drž. posestvu cele gomile nepospravljenega žita, ker ni delavnih moči. V najbližji bližini pa dela ena skupina kaznjencev v dvorskem vrtu, druga gradi uto za ministra dr. Ninčiča, tretja koplje kanal za napeljavo vode na dvorski vrt, četrta pa v Rodovići dovršuje vilo ministra dr. Lazarja Markovića. Ker se delovne moči tako uporabljajo, potem seveda ni čuda, da se kvari žito.

V eri redukcije. V Bosni se s polno paro dela na redukciji uradništva. Vršijo se na ta način, da se odpustijo kvalificirani uradniki, mesto njih pa se nastavlja nezmogljivi ljudje, ki pridejo edino po protekciji ali sorodstvu do takih mest. Iz zemljiškega oddelka v Sarajevu je bil odpuščen uradnik-musliman, ki ima 11 let službe, na njegovo mesto pa je prišel 18letni fant, ki nima sploh nobene izobrazbe in prakse, ampak ima to zaslugo, da je sorodnik nekega sarajevskega radikalnega veljaka.

Dnevne novice.

Shodi poslanca Franjo Zebota se vršijo po tem-le redu: V nedeljo, dne 12. t. m., po rani sv. maši pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah. Dne 15. avgusta, na Veliki Smaren, po rani sv. maši pri Sv. Trojici v Slov. gor. v prostorih samostana. V nedeljo, dne 19. t. m., po rani opravi zborovanje SLS v Sv. Jakobu v Slov. g. pri g. županu Peklarju. Med 12. in 19. avgustom t. l. priredi g. poslanec v posameznih občinah lenarškega okraja zaupne shode.

Okrajna seja (zbor) zaupnikov Slov. ljudske stranke za sodni okraj Slov. Bistrica se je vršila v sredo dne 1. avgusta, Udeležba je bila zelo velika. Zastopane so bile vse občine celega okraja po po najboljših možeh. Prišli so domala vsi župani. Sejo je otvoril g. Cerjak. Predsedoval je novovaški g. župan Safošnik. Prvi je poročal poslanec bistriškega okraja Štefan Falež, koji je podal izčrpno in stvarno poročilo o parlamentarni situaciji in o delovanju Jugoslovanskega kluba. Poslanec je podrobno govoril o posameznih novih zakonih ter odkril njih dobre in slabe strani. Za njim je razpravljajal poslanec Žebot o političnem položaju, posebno z ozirom na kvarne zakone, ki jih je velesrbska radikalna večina vsilila našim državljanom. Podrobno smo se pomenili o dosedanjih taktiki Jugoslovanskega kluba, o zagrebškem začasnem sporazumu, o Radiću in izglelih za bodoče. Poslanec Žebot je zbranim zaupnikom z dokazi pojasnil, da je borba naših poslancev proti srbi-janskemu centralizmu in vsem izrodkom istega, huda a energična. Edina rešitev za Slovence in slovenske kraje iz sedanje gospodarske propasti je lastna slovenska kasa, lastna miza, to je avtonomija. Brez nje Slovenci — poginemo narodno in gospodarsko. Cvet slovenjebistriškega okraja, to je najboljši možje so brez kakega pritiska ali olepševanja položaja enodušno izrazili popolno zaupanje našim poslancem. Po poročilih obeh poslancev so se javili k besedi možje-zaupniki in župani. Seja je trajala nad tri ure. Sklenilo se je, da se od prihodnje nedelje naprej vršijo po vseh župnijah shodi SLS, na katerih bo poročal poslanec Falež. Ti shodi naj nosijo naslov protestnih shodov našega ljudstva proti krivičnim zakonom, ki so nam jih beograjski centralisti natvezili. Zanimivo je, da ni bilo na zboru ne enega moža, ki bi se bil izjavil za Radićevo taktiko. Vsi so se složili v tem: če bi Radić prišel v parlament, bi noben vrag ne mogel ustvariti škodljivih zakonov in zvišati do take neznosne višine davke, kakor so učinili sedaj Pašičevi radikali. Zbor zaupnikov je sklenil, da izvrši ter obnovi organizacijo stranke in volitev zaupnikov po vseh občinah in župnijah. S ponosom gledamo na bistriški okraj, ki se po ogromni večini zvesto zbira okrog SLS in njenih poslancev.

Socijalni tečaj na Oljki se začne v ponedeljek, dne 20. t. m., zvečer in traja do četrta zvečer. V petek, dne 24. t. m., predpoldne odhod v Ljubljano. Skušali bomo poskrbeti za posebne polovične karte (na južni železnici), ker one za katoliški shod takrat še ne bodo veljavne. Oni pa, ki so se javili za tečaj in za katoliški shod, pa vsled nastalih razmer ne bodo mogli priti, naj javijo to tovarišu počitniškemu vodji (S. Cajnkar, Savei, p. Sv. Tomaž pri Ormožu). Program je lep, zato se ne ustrašite truda! — Vodja.

Mladeniški shod in okrajna prireditve v Slov. Bistrici. Polovična vožnja. Udeleženci tabora imajo polovično vožnjo na progah St. Ilj—Maribor—Slov. Bistrica in Ormož—Slov. Bistrica. Za vse udeležence se bodo razposlale izkaznice za polovično vožnjo domačim žup-nim uradom. Pri domači vstopni železniški postaji kupljeni vozni listek bo veljal tudi za nazaj. Treba ga bo dati le žigosati, kakor tudi izkaznico na železniški postaji.

Mladeniški dekanij Slov. Bistrica, Konjice in Hoče. Mladeniški tabor dne 12. avgusta v Slov. Bistrici je vaš dan. Pridite vsi do zadnjega in pokažite, da ste zavedni sinovi Cerkve in naroda.

Nova in pristno srbska špijonska afeta. Najti špi-jone med hrvatskimi politiki in oficirji, zarotnike in veleizdajnike sredi Zagreba, golobe-pismoševke po ured-ništvih hrvatskih listov itd., se ni posrečilo. Špijonska afeta z Darinko Androlić se je popolnoma sesedla v Beogradu in razven Androlićeve in nekega Abdagića so vse osumljence morali izpustiti. Ta afeta je torej likvi-dirana, pojavila se je pa nova, ki spada med idile juž-nosrbskih krajev in uprave. V Strumici so odkrili veliko špijonsko organizacijo, ki je delala s komiti, in njen šef je bil uradnik finančne uprave v Strumici, Srbin Ilijević. Od njega in njegovih pomočnikov so dobivali komiti natančne podatke, kaj delajo in kod hodijo žan-darji in vojska, da so se lahko izogibali vsake nevar-nosti ter nemoženo izvrševali svoje zločine. Ilijević je dobival za svojo pomoč mnogo denarja, sedaj je pa po naključju padel v zapor, kjer ga pa niso posebno ve-seli, ker ni Hrvat in ker se njegova špijonaža na noben ne da pretvoriti v hrvatsko.

Še ena špijonska afeta. Špijonske afere rastejo ka-kor gobe po dežju in Beogradu na veliko žalost so v njej vpleteni zopet Srbi. Že ob prvi se je govorilo, da so iz vojnega ministrstva izginili neki važni vojaški spisi. Sedaj pravijo, da je bil to del mobilizacijskega načrta. Izsledili so sedaj tudi špijona nekega Pero Sobota, ki je delal za ogrsko vojaško oblast v Segedinu. Z njim v zve-zi je bil srezki načelnik v Bjelini Sava Mikić, pri kate-rem so našli štampiljo valjevske divizijske oblasti in v preiskavi se je dognalo, da je tatvine izvršil s pomočjo narednika Veljka Lazarevića v vojnem ministrstvu. — Lazarević je bil takoj aretiran, ter se je dognalo, da je neki kapitan, šef oddelka v vojnem ministrstvu pušcal ključke od tresora, v katerem so se nahajali zaupni akti, tako, da je Lazarević mogel priti do spisov. Madžari so spise fotografirali, potem pa so jih vrnili.

Uprava «Nove Pravde», ki je glasilo blagopokojnih narodnih socialstov, pošilja potom advokatov naroč-nikom ostre opomine in grožnje s tožbo, ako ne porav-najo naročnine v par dneh. «Novo Pravdo» so namreč narodni socialisti brez naročbe vsiljevali kot dr. Ku-kovec svoj «Tabor», ali Pucelj svoj «Kmet. list», a se-daj so pa nagnali ljudem na vrat advokate in tožbe. Tiskana politika, ki se prvotno ponuja zastonj, potem pa jo advokati s pomočjo sodnije iztirjujejo, je za nič!

Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šolo. S 1. oktobrom t. l. se odpravi gospodinjstvi tečaj šole Kmet. družbe za Slovenijo v Ljubljani, ki bo trajal 11 mese-cev. Gojenke stanujejo v zavodu, ki je pod vodstvom š. sester iz reda sv. Frančiška ter stoji na Spod. Poljanah v Ljubljani. Pouk je slovenski ter obsega vse gospodinj-sko delo, poleg tega pa še verouk, ravnanje z bolniki, računstvo ter gospodinjstvo knjigovodstvo. Mesečno se plača za celo oskrbo 500 din. Gojenka mora prinesiti v šolo posteljno perilo. V šolo se bo sprejelo deklice, ki so: 1. dovršile 16. leto, 2. morajo znati pisati in raču-nati, 3. predložiti zdravniško spričevalo, 4. navesti pok-klic staršev, 5. se morajo starši zavezati, da plačajo stroške šolanja, 6. gojenke se morajo zavezati, da bodo izvrševale naloženo delo ter se ravnale po hišnem redu. Prošnje je treba poslati vsaj do 20. avgusta 1923 Kmet. družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Škofjevaška občina. Imamo zaslužnega in obče spoštovanega župana. Nekaterim kričalcem pa le ne u-gaja. Posebno sta si ga vzela na muho visokorodni g. Novačan in načelnik krajnega šolskega sveta g. Anton Mahen. Ker sta propadla kot kandidata-republikanca v narodno skupščino, hočeta ga pahnuti iz županskega stolčka, da bi se maščevala. Novačan se je podal v Beo-grad in je tam prosil denarja, da bi doma skukal k. k. republikansko kašo. To ponuja po agitatorjih ljudstvu. A Novačanove kaše ne marajo. Slabo je kuhana in že-lodec bi si se pokvarili ob nji. Še upa, da jo bodo nekateri pojedli in se iz hvaležnosti spravili nad «klerikalnega» župana. Zvrnil bi ga potem že Šimon Petrovič in po-sadil na izpraznjen stolček g. Antona Mahen. To kašo je skuhal Šimon iz komunističnih, socijaldemokratič-nih, republikanskih in orjunskih ostankov. Ker je na toliko načinov pogreta, smrdi in šaljivci pravijo, da jo bodo Novačan, Mahen in Šimon Petrovič končno sami pojedli. Naš župan pa si noče kvariti želodca, raditega bo še obdržal županski stolček.

Fantazije rogaškega spectatorja. (Dopis iz Rogat-ca.) «Jutrov» «Spectator» z dne 29. 7. t. l. pač mnogo fantazira in se trudi, kako bi se na «homo agens-ov» prizadet odgovor z dne 26. 7. t. l. opravičil, pa nikakor ne more najti pravega izhoda. Le preberite ga še po-novno, ker je podučljiv in resničen. JDSarska «Jerih» se je pa že davno podrla, ker so že nemškutarji svojčas z njo pometli in bodo opravili to pri drugi priliki še bolj korenito. JDSarske strune so torej že počile, mi pa imamo še «nove» pa tudi pri našem tamburaškem zboru, katerega vi sploh nimate in ga nikdar imeli ne boste, pa govorite o vaših prireditvah itd., pa pokažite kje in kaj imate? Sama prazna hvala in produciranje brez efekta je «nonsense»! «Spectator» naj le gleda, saj ima debele oči, če mu pa ne zadostujejo, naj si pa še kupi očala! Peščice JDSarjev se ne bodo strašili in se njej klanjali, sicer pa nam ni volja se dalje prerekati s stranicco, ki v Rogatcu ne pomeni nič!

Invalidi, vdove in sirote se pozivajo, da prinesejo vsak svojo sliko, ki pa ne sme biti preko 3 let stara, v uradnih urah v društveno pisarno Rotovski trg št. 9. Slike se bodo sprejemale do najpoznejše vstevši dne 19. t. m. Vsak član dobi potem v gotovem roku izstavljeno novo člansko knjižico, opremljeno s svojo sliko, ki bo

potem tudi služila kot legitimacija za: znižano vožnjo po železnici. Pripomnimo, da velja to samo za organizirane člane, ki redno plačujejo članarino. Po pravilih je vsak izključen, ki je zaostal s članarino pol leta. Dolžnost vsakega člana je, da obvesti tudi druge tovariše in tovarišice o tem. Vsak član se naj javi tam s sliko, kjer plačuje članarino, n. pr.: člani, ki so na deželi, se naj takoj javijo pri svojih zaupnikih, člani pa, ki so v mestu, oziroma v mestni okolici, se naj javijo v društveni pisarni, Rotovski trg št. 9. Uradne ure so vsako sredo in nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne. — Udruženje vojnih invalidov v Mariboru.

Orjuna na braniku vrh Triglava. Ljubljanska Orjuna je izdala dne 31. m. m. posebno izdajo na dveh straneh. V tej izdaji objavlja ta list z debelim tiskom, da so bili minulo nedeljo italijanski alpinisti 59. polka že v drugi in sicer oboroženi s strojnimi in puškami vrh Triglava. Zasedli so vse dohode k Aljaževemu domu, grozili našim turistom in naši vojski. Naša vlada se po poročilu «Orjune» niti zmenila ni za te italijanske provokacije, radi tega bo prevzela satisfakcijo organizacija Orjune in dne 12. avgusta bodo plezali na od Italijanov onečaščen Triglav jugoslovanski orjunci, razvili na vrhu Triglava našo zastavo in s tem junaškim činom bodo očistili madež, ki ga je zapustila na naših svetih tleh noga junakov od Kobarida. Tako poroča, oznanja in kliče svoje člane na pohod proti Italijanom list «Orjuna». Čudno se nam zdi, da vestem «Orjune» ni sledil doslej nobeden list, niti lažnjivo in orjunaško «Jutro» ne. In baš radi molčanja policajdemokratskega časopisa o pohodu orjuncev na Triglav sklepamo, da je cela zadeva zopet ena čisto navadna orjunska komedija, kakor smo jih doživeli že več, nego dovolj. V Mariboru je naletel poziv «Orjune» glede čiščenja Triglava na oster odpor pri orjuncih in to radi tega, ker so mariborski orjunci sami zajci od predsednika do orjunskega Demostena Pepčka Hrena. — Mariborski orjunci so v veliki zadregi, ker se nobeden ne upa na Triglav, glavni orjunski zeleni zmaj — revident Škerjanc pa še vedno sedi s svojim adjutantom Vugom v preiskovalnem zaporu in se bo menda tudi še 12. t. m. vical med štirimi stenami. Predsednik mariborske Orjune je bil sicer res odlikovan za to, ker je denunciral člane Orjune policijiz zelenim zmajem, a vodstva za na pohod na Triglav noče prevzeti, ker je že pod rajno Avstrijo igral ulogo zafrontnega zajca, ki mu je baš sedaj pri pohodu na Triglav dobrodošla, češ: da ni večak glede vojnih pohodov ker se pač tega ni učil kot prevroč Jugoslovčan tedaj, ko je bil čas za to in je imel tudi priliko. Gospod komandant na višje povelje penzionirane akcijske čete mariborske Orjune — upravnik «Tabora» Reja, pa že ima radi orjunskih izgrediv s sodnijo opravka in je izgubil prav vso korajžo, da bi nosil svojo kožo na trg vrh Triglava, se potem pokoril po zaporih, z orjunskimi odlikovanji raznih zelenih zmajev pa bi se bahal italijanaš in nervozni zajec Jaka Rehar. Gospod predsednik Rehar kot nevesčak ne more na Triglav, gospod Reja se boji preoblene zaporne kazni, gospod Škerjanc je v zaporu s svojim štabom, cerkveni ropar Štoka je pri vojakihi, za pohod na Triglav priostane mariborski Orjuni samo še Pepček Hren — — — Mariborska Orjuna se torej ne bo udeležila zleta orjunskih junakov na vrh Triglava.

Orjuna čuva policijo. Ob priliki preiskave pri «Hrvatskem listu» v Osijeku so stali Orjunci blizu hiše v strogi pripravljenosti, dokler je vojaško-policijska komisija vršila preiskavo. Orjunci so prišli v spremstvu policije ter so po preiskavi skupno s komisijo zopet odšli. Cela stvar je izgledala tako, kot da je policija obvestila že prej Orjuno o preiskavi ter je Orjuna poslala svoje ljudi policiji kot asistenco. Vsekakor je to značilno bratstvo med policijaz in inteligenco.

Nečuvna nasilje policije v Brodu. «Hrvat» javlja, da sta bila v Brodu aretirana dva delavca vsled sumnje, da sta ukradla 2000 D. Ker se jima tatvina ni mogla dokazati so jih policaji neusmiljeno pretepali, da izsilijo iz njih priznanje. Drugo jutro pa so našli v posebni celici enega delavca obešenega. Sumi se, da je delavec podlegel mučenju, da pa so ga policaji mrtvega obesili, da tako prikrijejo svoje zverinstvo. Truplo so pred prihodom komisije odpeljali na pokopališče ter ga pokopali. Drugega delavca so drugi dan izpustili, ker se je izkazalo, da sta bila oba nedolžna.

Energične mere zagrebske policije. Omladinskemu divjanju hoče policija v Zagrebu napraviti konec, pa je radi tega podvzela energične mere proti mladim divjakom. Tako je izgnala orjunska razgrajča, dijaka Angjelinovića, ki je vprizoril napad na «Hrvatskega borca», ter Buleta, ki se je udeleževal ter vodil več izgrediv. Ker mnogo takih mladeničev nedovoljeno nosi orožje, prireja policija dnevno racije po cestah, kavarnah ter barih, kjer se taki rogovileži shajajo ter preišče sumljive tipe. Uspeh je bil dosedaj nepričakovano velik. Pri mnogih osebah so našli samokrese, bodala ter boksarje, ki jih je policija zaplenila, imejitelje pa vlatnila v luknjo. Kaznovani so zelo strogo, z globo do 1000 din., zaporom po 1 mesec ter z odvzetjem orožja.

Klobase iz pasjega mesa. Policija v Novem Sadu je zaprla mesarja Cernika, ker se mu je dokazalo, da je prodajal klobase iz pasjega mesa. Cernik je kupoval pse od konjederca, ki je vsled strogega pasjega zapora imel obilo take robe. Pse je dobil zelo po ceni, klobase je pa prodajal po isti ceni, kakor drugi mesarji. Ker je pasje meso škodljivo, bo Cernik za svoje pasje dobrote strogo kaznovan.

Gimnazija za slepce. V Zemunu se bo v začetku prihodnjega šolskega leta otvorila gimnazija za slepe dečke in sicer zaenkrat samo prvi razred za tiste, ki so letos dovršili ljudsko šolo v «Domu za slepce» v Zemunu.

Aretacija žurnalista. Policija je v Zagrebu zaprla časnikarja in urednika komunistične «Borbe», Gjurjo Cvijića. Aretiran je bil, ker se je v govoru, ki ga je imel dne 1. maja t. l., ogrešil proti zakonu o zaščiti države. Predan je drž. pravdnistvu.

Izsuševanje Banata. Pretekli teden so začela dela za osušitev trikota med Donavo in Tiso, ki je bil dosedaj vedno poplavljen ter tvoril veliko močvirje. Delo bo trajalo okrog poldrugo leto ter bo stalo okrog 40 milijonov din. Z osušitvijo se bo pridobilo okrog 800 oralovalne plodne zemlje.

Nesreča na morju. V bližini otoka Drniša se je pripetila na morju nesreča, ki bi bila lahko usodnejša, da ni v zadnjem hipu prišla pomoč. Odvetnik iz Drniša dr. Štrkelj se je peljal z družino in par prijatelji v majhni jadernici v letovišče Tijesno. Nenadoma je pa zavel močan veter, ki je jadernico prevrnil. V ladji je bilo vsega skupaj 14 oseb, med temi osem, ki niso znali plavati. Držali so se krčevito za obrnjeni čoln, toda gotovo bi vsi potonili, da jih ni slučajno rešil neki ribič, ki je priplul s svojo ladjo mimo. Ponosrečeni so se srečno rešili, samo dete odvetnika je utonilo, ker je v trenutku, ko je ladjo obrnil vetrov sunek, spalo ter ostalo pod preobrnjeno ladjo in ga ostali niso mogli izpod nje izvleči.

Gozdni požar. V gozdu pri Visokem v Bosni je izbruhnil požar, ki se še širi. Objel je že velik del gozda, ker je gašenje vsled vročine otežkočeno. Škoda, nastala vsled požara, je velika.

Ruda v Črnigori. Strokovna komisija, ki je proučevala način, kako bi se povzdignilo ekonomsko stanje Črnogore, je v časopisju izjavila, da se je tudi našlo velike plasti bakrene rude, pa tudi drugih kovin je dovolj. Eksploatacija teh rudnin bi na najlažji način ekonomsko povzdignila celo deželo. Pred kratkim časom so ravnotako odkrili obilen in močan izvirek nafte. Z otvoritvijo rudnikov in oživitvorenjem industrije bi se najhitreje odpomoglo socijalni in materijalni bedi, ki vlada v Črnigori. Načrt vlade je že baje, da se v najkrajšem času prične z delom v rudnikih. Bojimo se samo, da to še dalje časa ostane samo na papirju, Črnogorci pa bodo še nadalje stradali.

Štrajk železničarjev in državnih nastavljenecv.

Danes, 3. avgusta, točno ob polnoči so železničarji ustavili ves promet. Tudi državni nastavljenci vseh vrst zjutraj niso stopili v službo. Štrajk bo trajal 24 ur, t. j. do jutri soboto zjutraj. Delo je ustavljeno v protest. Zakaj? Sedanja radikalna reakcionarna vlada ima za uboge železničarje, državne nastavljenice in njih bedne družine samo obljube, a kruha jim ne mara dati. Da glasno in javno izrazijo svoj energični protest proti goljufivemu in hinavskemu postopanju centralistično, radikalne vlade, so solidarno stopili železničarji in državni nastavljenci v enodnevni štrajk. Ta nastop naj bo vladi in vlastodržcem resen opomin, da se z delavnim ljudstvom nobena vlada, naj bo še tako mogočna in nasilna, ne more in ne sme igrati. Ljudstvo ne zahteva ničesar drugega nego dovolj kruha in človečanskih pravic. A centralistično-radikalna vlada v Beogradu ni slušala in ni marala vpoštevati zahtev ter resnih opominov naših poslancev. Oficirjem je dala vse, kar so zahtevali, za nepotrebnimi militarizem je žrtvovala ogromne milijarde. Vlada podpira in goji na vseh koncih in krajih korupcijo, svojim parizonom meče milijone. Posamezniki, ki se klanjajo radikalom, si polnijo žep, uboga železniška in uradniška para pa strada ...

Tako ne more iti več dalje in tudi ne bo šlo. To kaže v jasni luči današnji štrajk. Mi kot prijatelji bednih in gladnih pozdravljamo odločen korak železničarjev in javnih nameščencev. Naša SLS, naše časopisje, naši poslanci in celotno ljudstvo stoji na vaši strani, Vi trpin!

V Mariboru počiva danes delo ne samo v železniškem obratu, ampak tudi v vseh državnih uradih. Tudi na pošti mirujejo, dasiravno je neka demokratska klika hotela preprečiti solidarni nastop poštnih uslužbencev. Po vseh ulicah so nabiti lepaki, ki pozivajo železničarje in druge štrajkujoče, naj bodo mirni.

Po vseh obratih vlada vzoren red in mir!

Iz strokovnega gibanja.

VELIKO ZBOROVANJE KRŠČANSKO-SOCIJALNEGA DELAVSTVA OB PRILIKI KATOLIŠKEGA SHODA, dne 25. avgusta 1923, ob pol 4. uri popoldne v veliki dvorani «Ljudskega doma» v Ljubljani.

Tovariši in tovarišice!

Med nami je vse polno prerokov, ki hočejo rešiti sedanje socialno zlo na različne načine. A prišel je čas, ko mora delavstvo jasno in odločno povdariti vlogo krščanstva v delavskem pokretu, ko mora delavstvo končno izjaviti, da je ni rešitve iz sedanjega neznoznega položaja brez uveljavljanja velikih krščanskih načel v dejanskem življenju.

Krščansko-socialno delavstvo je na vseh dosedanjih katoliških shodih v Sloveniji povdarjalo svojo upravičeno socialno stališče in klicalo po ozdravljenju neznoznih razmer v družbi. Bolj kot kedaj preje, je potrebno danes, ko se postavljajo temelji novega družabnega reda v veliki družini narodov, da slovensko krščansko delavstvo jasno in odločno označi svoje stališče.

Zaradi tega je sklenil osrednji odbor vseh krščansko-socialnih delavskih organizacij prirediti ob priliki V. katoliškega shoda v Ljubljani v soboto, dne 25. avg. 1923, v dvorani «Ljudskega doma» zborovanje krščansko-socialnega delavstva.

Zborovanje se začne ob pol štirih popoldne.

Sporod zborovanja je:

1. Pozdrav in otvoritev: Jože Gostinčar, poslanec.
2. Krščanstvo in socializem: tovariš dr. Andrej Gosar, predsednik «Delavske zveze za Slovenijo».
3. Socialne vrednote katoličanstva: Franc Terseglav, urednik «Socialne misli».

Tovariši in tovarišice!

Določevale se bodo smernice za bodočnost. Udeležite se tega velevažnega zborovanja krščansko-socialnega delavstva polnoštevilno! Zlasti naj ne izostanejo zaupniki in odbori vseh krščanskih delavskih organizacij! Vsi, ki pridete na zborovanje krščansko-socialnega delavstva, se prijavite še posebej na pripravljalni odbor, Stari trg št. 2.

V ostalem se prijavljajte pri svojih krajevnih odborih tako, kakor se prijavljajo drugi udeleženci kat. shoda, kjer boste dobili vse potrebno kakor: izkaznice, nakaznice na hrano in prenočišča itd.

Vsaka skupina naj naznani najkasneje do 18. avgusta, koliko članov se bo kat. shoda udeležilo in s katerim vlakom pridejo v Ljubljano, da bomo mogli urediti svojo posebno rediteljsko službo.

Naj živi krščanska delavska organizacija!

Pripravljalni odbor.

Prometna zveza, osrednji odbor v Ljubljani, vabi svoje mariborske člane za dne 19. t. m. ob 10. uri popoldne v Rokodelski dom v Mariboru k ustanovitvi skupine. Dnevni red: 1. Poročilo zastopnika osrednjega odbora. 2. Volitev skupinskega odbora in nadzorstva po § 14 društvenih pravil. 3. Slučajnosti. Da se sedanje razmere ozdravijo v prid članov in organizacije sploh, je želeli mnogobrojne udeležbe!

Dne 19. avgusta t. l., ob 10. uri, se vrši občni zbor Prometne zveze za Maribor v Lekarniški dvorani, Lekarniška ulica 6. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo delegata iz Ljubljane. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

Okrožje Jugoslovanske Strokovne Zveze priredi v nedeljo, dne 5. t. m., popoldne na Teznu v gostilni g. Vollmeier veliko vrtno vekelico združeno z raznimi šaljivimi prizori. Vabi se vse somišljenike in prijatelje zabave k udeležbi.

Iz Ptujja.

Ptujski mestni svet marioneta. V soboto, dne 28. t. m. se je vršila seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je med drugim bila tudi točka, glede oddaje bančnih prostorov v mestni hiši, za katere prosi «Trgovska banka» v Ljubljani. Ko pa je prišla ta točka na vrsto, je občinski odbornik dr. Senčar predlagal, da se zadeva naj obravnava v tajni seji. Predlog je bil sprejet in se je potem tudi v tajni seji obravnavalo. Občinstvo se namreč čudi, iz katerega vzroka se ta točka ni v javni seji obravnavala. Občinski odborniki so žalibog popolnoma v oblasti dr. Senčarja in to ne glede na stranko in niso upali v tem slučaju proti glasoviti. Sumljivo je namreč, zakaj se ni zadeva obravnavala v javni seji in zakaj dr. Senčar s tako vehemenco pritiska na občinski svet, da odobri njegov sklep? Mi vemo danes že nekaj več, toda mi molčimo in pridemo drugikat z dokazi na dan, da se bode občinstvo začudilo. Sploh ta mož nastopa v mestnem svetu kakor kak paša. Omenimo še, da Senčar zastopa v občinskem svetu ptujsko policajdemokracijo.

Ptujski lažidemokratje in orjunaši terorizirajo javno vse prebivalstvo, ki ne trobi v njihov umazan rog. Znano je, kako so nastopili proti Nemcem pri neki prireditvi v Društvenem domu, ko so poslanca Schauerja težko ranili. In ti ljudje pa na tistem popivajo z Nemci v njih privatnih stanovanjih in v vinogradih. V kolikor smo poučeni, se teh popivanj udeležuje tudi podstarosta ptujskega Sokola. Ako je to premalo, navedemo prihodnjič tudi imena in še marsikaj drugega zanimivega!

Znani vodja ptujskih NSSarjev, ki je sedaj na substituciji v Marenbergu, sili na vse načine v tabor radikalcev. S pomočjo teh hoče priti zopet v Ptuj. Znano je, da ga njegov šef, okrajni sodnik Stuhec, ne mara. Radikali bi naj tu posegli vmeš. Smo radovedni, kdo bo močnejši, Mikuletič ali Stuhec!

Ptujski peki so kar čez noč zvišali cene žemlj od 2 na 3 K, ne da bi pri tem bile žemlje večje ali težje. Policija jim je prvotno to dovolila, toda na protest aprovizacijskega odbora pa je dovolitev preklicala in zapretila, da bo proti njim v smislu naredbe o pobijanju draginje postopala, ako ne znižajo zopet cen žemljam. Peki zborujejo in zborujejo in ne vedo, kaj naj storijo. Opomnimo, da so ptujski peki v kratkem postali bogataši in bi bilo želeli, da se takemu oderuštvi pride v okom. Na vrsto pridejo tudi mesarji, kojim se je dokazalo, da prodajajo meso po 150% žive vage.

Ptujsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. avgusta t. l. svoj tabor pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Po sprejemu bratskih odsekov iz sosednih srenj ob 10. uri bo skupna sv. maša. Popoldne pa javna telovadba na prostem za cerkvijo. Nikdo naj ne zamudi prilike, pozdraviti ta dan najboljših izmed naših mladih bojnikov, osobito ker je to edina večja prireditev tega okrožja v tekočem letu. Priznajmo njih naporno kul-

turno delo med našim ljudstvom z obilnim obiskom. Osebito naj nikdo ne manjka iz domače in sosednih župnij. Naše geslo v prihodnjem tednu bodi: V nedeljo gremo vsi k Sv. Lovrencu v Slov. gor. na orlovski tabor! Bog živi!

Ptuj. V nedeljo, dne 12. t. m., se udeležimo polnoštevno orlovskega tabora pri Sv. Lovrencu v Slov. g. V svrhu organizacije izleta naj se udeležniki nemudoma oglase pri g. O. Skaza. Somišljeniki, ki imajo na razpolago vozove, naj vzamejo seboj tudi druge udeležence. Naše zastopstvo mora biti častno!

Sv. Marko niže Ptuja. Na orlovski tabor pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. se peljemo z vozovi preko Dornove. Odhod ob pol 7. uri. Udeležite se vsi!

Iz Maribora.

Majorja Ankersta zadnja pot. Spremljali so ga za globoko potro soprogo in deco prijatelji in znanci, tudi oficirjev je bilo precej navzočih, vojaška čast mu je izkazana, majorji so nosili krsto, vojaška godba je igrala in pel je pevski zbor iz Glasbene Matice in «Drave». Če se pa spomnimo, kako je bilo od vojaške strani zadnje spremstvo umrlega g. majorja Poža, ko je bil še sedaj tudi pokojni Ankerst generalštabšef obmejnege poveljstva, moramo reči, da se tudi današnje vojaške komande premalo zavedajo, na koga je včeraj zadnjič sijalo solnce v osvobojeni Jugoslaviji in na svetu, in koliko je ta tihi pokojnik njim z velikim in vnetim delom položil temelja. Pa rajni itak ni hlepel po hvali, drugim jo je pa prav rad privoščil — kolikokrat je dejal konceptnemu častniku obmejnege poveljstva: «Le piši jim pohvale, pa le na dolgo, ker imajo to tako radi!» Ankerst je bil velik in dober človek, človečanstvo mu je bilo prvo in pred vsem drugim, zato so se pa na njem razbila vsa vprašanja in teorije, kdo da je dober za SHS vojsko: ali oni, ki so bili v prejšnji vneti, ali pa oni mlačni. Komaj si ga spoznal, si že moral vedeti, da je za dobro prej in slej vnet, za slabo se pa ne da ne prej, ne slej za nobeno ceno. G. vikar Tkavc se je poslovil od pokojnika v globoko čutečih besedah. Povedal je, da je par dni pred smrtjo rekel: Živiljske katastrofe morajo biti, — da se je lepo spravil z Bogom ter mirno in dostojanstveno, kakor je živel, tudi umrl. Mirno lahko spi ta blagi človek. Soprogi in deci bo pravi idol celega življenja, mnogi prijatelji bodo lepo in rado mislili nanj in še zadnja ura jim bo lažja, če si bodo rekli: Pa pojdemo v neskončnost mirno in udano, kakor naš dragi Jernej Ankerst!

Dva procenta provizije sta jim premalo. Tvrdka kola na Teznu pri Mariboru se je svoj čas potegovala, da bi vojni upravi izdelovala lesena sedla za konje-nosače (Tragtiere). Zastopnik tvrdke Frangeš je šel sam v Beograd, da zve pogoje in sam osebno stavi pogoje. Pogajal se je s tremi štabnimi oficirji-artileristi, ki so bili čisto zadovoljni s pogoji tvrdke, a pred sklepom pogodbe pa je vprašal zastopnika g. komandant: Kolika in kako visoka pa bo provizija? G. Frangeš kot štajerc ni bil pripravljen na to vprašanje, ki ga je nekoliko zmedlo in tudi ni mogel nič večjega obljubiti, ne da bi se poprej tozadevno posvetoval z drugimi odločilnimi predstavniki tvrdke. Konečno pa si je le mislil, da se pogodba ne bi razbila radi balkanskega mazila — provizije, pa je rekel, da je tvrdka pripravljena dati provizije 2%. G. komandant ga je grdo pogledal, pokazal na svoja dva tovariša in čisto resno menil, da 2% je pač za tri veliko premalenkostno, stiščal je zastopnika ven pri vratih in mu zabičal, da o kaki večji pogodbi s tvrdko, ki daje samo 2% provizije, pač ni niti govora. S pogodbo torej ni bilo nič in zastopnik mariborske firme je zapustil Beograd s čisto novimi pojmi o sklepanju pogodb s provizijami, ki so pa med našimi južnimi brati že od nekdaj nekaj samo ob sebi umljivega.

1 D jim je več nego milijon. Mariborska tvrdka J. Rosenberg se je udeležila ofertalne licitacije za nabavo več vagonov ovsu vojni upravi. Tvrdka je stavila izmed vseh drugih najnižje cene, najskromnejše pogoje in vojni ministristvo se je res odločilo, da sprejme ponudbo g. Rosenberga. Tvrdka je dobila nalog, da napravi pogodbo, jo opremi s predpisanimi taksnimi markami in jo pošlje vojnemu ministristvu v končno veljavno odobrenje. G. Rosenberg je izpolnil predpise in pogodba je romala iz Maribora v Beograd. Predno pa priroma tako odobrenje od ministristva nazaj v Beograd, pretečeta v najboljšem slučaju najmanj dva mesca. Tako je bilo tudi v našem slučaju. V dobi dveh mescev pa so cene ovsu znatno poskočile, naša valuta je padla in g. Rosenberg je računal in bil pripravljen, da bo izgubil pri dobavi ovsu prav debele milijone. No, po preteku dveh mescev pride na tvrdko Rosenberg naslovljena debela kuverta iz Beograda in v njej vrnjena pogodba s pripombo: Pogodba se ni mogla potrditi, ker je bilo na njej za 1 D premalo kolekov. G. Rosenberg naj še prilepi na pogodbo kolek za 1 D, potem zopet pošlje pogodbo vojnemu ministristvu in potem šele bo pogodba odobrena in g. Rosenberg bo imel dovoljenje, da nabavi one vagone ovsu vojaškemu erarju. Si pač lahko vsakdo misli in predstavlja, kako vzradoščena sta bila g. Rosenberg in njegova desna roka g. Rosenfeld, ko sta čitla črno na belem zavrnitev pogodbe, katere odobrenje bi bilo za firmo naravnost katastrofalno. Gosp. Rosenberg ni prilepil na pogodbo še kolek za 1 D, ampak je raztrgal celo pogodbo in žrtvoval erarju vse taksne marke na pogodbi, samo da se rešil obveze dobave. 1 D taksne marke je rešil g. Rosenberga milijonske izgube, vojnemu erarju iztrgal lep profit in dobavo ovsu je gotovo dobil kak Srbijanec, ki se boljše razume na taksne marke in na balkanske provizije, kot pa prečanska firma Rosenberg v obmejnem Mariboru.

Modro postopanje mariborske carine. Neka mariborska carinsko-posredniška firma je dobila iz inozemstva sedem vagonov kalijeve soli, ki je srečno prišla preko meje do mariborske carinarnice, kjer bi se morala sol zacarinirati. Pri carinjenju pa so pokazali gospodje posebno modrost. Zahtevali so namreč od posrednika, da mora dati sol iz vsake vreče analizirati v kemičnem laboratoriju, da se carina prepriča, da je v resnici v vsaki vreči kalijeva sol, ne pa kaka druga snov. Seveda, pri tem najbrž niso pomislili, da je v vsakem vagonu okrog 150 vreč, kar znaša v sedmih vagonih 1050 vreč. Kemični laboratorij bi imel teden dni dela samo z analiziranjem soli, vagoni bi pa morali ta čas čakati na carinarnici. Poleg tega, pa je treba plačati za vsako analizo v laboratoriju 5 D, kar bi pri tolikem številu vreč znašalo lepo svotico. Vsekakor je taka zahteva carine unicum ne samo v Evropi, ampak najbrž tudi v Jugoslaviji.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ulici št. 4, pritlično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so in v pogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8. do 12. ure dopoldne ter od 16. do 18. ure popoldne. — Tako razglaša «Tabor» z mastnimi črkami skoro v vsaki številki, ker mu primanjkuje gradiva. Oglasu tajništva mariborske JDS bi resnici na ljubo dostavili samo še to, da so lokali tajništva od zadnjih volitev naprej vedno zaprti in lahko opravi vse tajniške posle skupnelih mariborskih demokratov g. poet Špindler v eni uri za celo leto. Nadalje čitamo v oglasu, da so v JDS tajništvu še vedno na vpogled volilni imeniki za Maribor. Saprament, mariborski demokrati se pripravljajo s sestavo volilnih imenikov že za prihodnje volitve, o katerih se ne sanja niti g. Lašiču, kaj šele slovenskim demokratom, ki so doma in v Beogradu kot strah, ki je na sredini votel, krog in krog ga pa nič ni. Prostorji tajništva mariborske JDS so vedno skrbno zaprta blagajna, v kateri so shranjeni in razpoloženi volilni imeniki za Maribor. Peščica mariborskih demokratov čita dan na dan zgoraj citirano neresnico in budalost, a jo pustijo mirno v listu, da jim osvežuje katastrofalni poraz, ki so ga doživeli pri zadnjih volitvah. Vedno zaprto tajništvo in volilni imeniki so še preostanek mariborske JDS.

Udruženje tobačnih trafikantov v Mariboru je sprejelo na večkratno urgenco od monopolske uprave iz Beograda dopis, broj 264, od 29. VII. 1923, v katerem se obvešča, da je minister financije odobril pravilnik, da se vsem trafikantom po celi kraljevini reducira provizija od male prodaje duhana od 6% na 5%. Torej kakor razvidno, za trafikanta-invalida nima para, vse se reducira, edina tolažba še nam ostaja in ta je, da se pri prihodnjih volitvah tudi radikalni popolnoma reducirajo. — Eden od mnogih prizadetih.

Izstop iz radikalne stranke. Podpisani izjavljam, da izstopim iz Narodno-Radikalne Stranke in sicer zato, ker gospod finančni minister ni izpolnil svoje obljube, katero je dal dne 3. marca t. l. ob priliki obiska Maribora pred deputacijo trafikantov, ko je obljubil, da bo provizijo od male prodaje tobaka zvišal od 6 na 8 odstot., temveč je še reducirjal od 6 na 5 odstot. — Obžalujem svojo neprevidnost, da sem se pustil eksponirati za to obljubljeni radikalijo. Svarim iz lastne izkušnje vsakega, naj si bode dobro ali slabo situiran, da se izogiblje te najbolj reakcionarne stranke, da ne bode zopet kateri prišel na lim, kakor jaz. Maribor, dne 3. avgusta 1923. — Franjo Kopina, trafikant v Mariboru.

Imenovanje. Za upravnika škofovskih posestev lavantinske škofije je imenovan g. Leopold Habjanič.

Ne pozabite si kupiti v soboto, dne 4. avgusta t. l., pravočasno vstopnice za nastop mariborskih Orlic ob 20. uri v Lekarški ulici št. 6. Ta dan bodo pokazale v dvorani Kat. pomočniškega društva sad svojega dosedanjega tihega delovanja. Gotovo ni preveč, če trdimo, da je naravnost dolžnost naših somišljenikov, da se takih prireditev udeležijo!

Sestanek vseh funkcionarjev vseh skupin Strokovnih zvez se vrši v torek, dne 7. t. m., v Lekarški ulici št. 6 ob 8. uri zvečer. Sestanek je obvezen za vse funkcionarje, najsi bo odbornik-ca skupine ali zaupnik. Vabljeni so tudi vsi zavedni člani, ki niso funkcionarji. Ako hočemo, da bo naša organizacija v stanu zadoštili njenemu namenu, moramo s tajnim delom in mladinsko energijo poprijeti za vajeti. Zavedati se moramo, da je le v delu rešitve, v sodelovanju vseh. Največ krivde nosi delavstvo danes samo na obupnemu položaju. Brez cilja tava po svetu, raztreseno po raznih organizacijah in večina sploh ni nikjer organizirana. Za torej se sklicuje ta sestanek, ki naj da temelj bodočemu strokovnemu delu. Razpravljalo se bo tudi o socijalnih težajih, katere mora okrožje prirediti. Pomen sestanka je velevažen. Zatorej naj nikdo ne manjka. Načelstvo.

Nekaj za mariborske ribiče. Mariborskim ribičem, ki lovijo ribe ob Pristanu, je vsem znano, da se podi krog Strašilove gostilne «Malé Benetke» orjaška ščuka, ki je dolga poldrugi meter. Več ribičev je to ščuko že videlo, a nobenemu se ni posrečilo doslej, da bi jo bil ujel. Pisec teh vrst se je glede lova na to orjaško ščuko razgovarjal z zelo uglednim in večim ribičem, ki je bil resnega mnenja, da bi on to ščuko takoj ujel, ko bi le bil v Mariboru. Glede lova na to ribo pa je dal ta-le recept, katerega priobčujemo: Velike ščuke lovijo po Slavoniji in Banatu s pomočjo živih podgan. Živa, po vodi capljajoča in plavajoča podgana je za ščuko najhitrejša in najbolj zapeljiva vaba. Podgano je treba ži-

vo ujeti, nato pa ji more ribič na šitiri noge z žico pritrditi običajne trnke, kakor jih že znajo ribiči. Da pa podgana lažje dalje plava, pa se jej lahko naveže pod trebuh nekaj zamaškov. S trnki in zamaški opremljeno podgano se spusti nato v vodo, kjer je znano, da se nahaja v bližini velika ščuka. Podgana začne plavati in na vse kriplje čopotati po vodi, ščuka takoj plane po njej in jo pogoltno s trnki vred, ki so za njo usodopolni. Podgana lahko plava po vodi več ur in je glede lova na ščuke doslej od ribičev kot najboljša preizkušena vaba za ribe-roparice. Mesto podgane bi se lahko vzelo tudi miš, a miš je slabejša in utone že po nekaj minutah, med tem ko je podgana močnejša in zdrži v najbolj deročih valovih po več ur. Na ravnokar opisani recept opozarjamo ribiče ob Pristanu, naj se ga poslužijo.

Požarna bramba v Kamnici in «Tabor» Od verodostojne strani se nam poroča, da je «Taborovo» poročilo glede veselice kamniške požarne brambe dne 5. t. m. na «Racerdvoru» pisano iz gole hudobije. Veselica ni nikaka politična prireditev, ampak zgolj društvena zabava, izlet. Priznati moramo, da tudi Slovenci, ki so po večini člani požarne brambe, odločno obsojajo gonjo, ki jo vodita v «Taboru» dva mlada fantiča proti društvu. Na «Racerdvoru» ne bo ta dan vinočeta, ker si je društvo pijačo samo nakupilo in jo bo točilo v lastni režiji svojim članom. Požarna bramba pa nikdar ne bo vprašala «Tabora» ali njunih dveh kamniških korespondentov, kako veselico in kje jo naj priredi. Kamničani razen dveh nezrelih fantičev pa odločno odklanjajo vsako kontrolo lažnjivih Taboritov. Veselici požarne brambe se bo vršila dne 5. avgusta vkljub vsej jezi, ki jo stresa ubogi «Tabor» nad kamniško požarno brambo.

Kakor že omenjeno, se vrši v nedeljo, dne 5. avgusta, na travniku posestva «Racerdvor» pri Mariboru velika poletna veselica prostovoljne požarne brambe v Kamnici. Priprave so že v polne mteku, da bode res veselica v pravem pomenu besede. Zato naj tudi vse pride, mlado in staro, ker se ne bode nikdo kesal. Vstop nina samo 5 D.

Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 2. septembra veliko gozdno veselico. Na sporedu je tudi bogata tombola, ki se radi pomanjkanja oblastnega dovoljenja ni mogla izpeljati pri zadnji veselici dne 8. julija. Mariborska in okoliška društva se uljudno naprošajo, da na ta dan nič drugega ne priredijo. Vse podobnosti pozneje. — Vodstvo.

Orlovski vestnik.

Pazite na soboto, dne 4. avgusta, ko nastopijo v Lekarški ulici št. 6 mariborske Orlice z dramatskimi in telovadnimi točkami ter deklamacijami.

Okrožna orlovska prireditev v Slov. Bistrici. Vsi od seki okrožja, vadite neumorno vaje, ki so na sporedu prireditve, da bo telovadni nastop časten in vzoren!

Dijaki mariborskega orlovskega okrožja se pozivljajo, da se udeležijo okrožne prireditve v Slov. Bistrici. Nihče naj ne izostane, dijaki morajo biti vedno v prvih vrstah.

Redni občni zbor Orla v Jarenini. V nedeljo, dne 5. t. m., popoldne ob treh, se vrši redni občni zbor orlovskega odseka v Jarenini. Obenem se tudi vrši srenjski svet. Povabljeni ste vsi bratje in tudi drugi fantje krščansko mislečih načel! Torej na svidenje!

Celjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. t. m., v Št. Juriju ob južni žel. orlovski tabor s sledečim sporedom: Ob pol 9. uri dopoldne sprejem gostov na kolodvoru, nato spreved skozi trg, ob 10. uri sv. maša v župni cerkvi, po sv. maši tabor pred cerkvijo, popoldne ob pol treh javna telovadba, pri kateri svira polnoštevna zagorska godba. Za odseke celjskega orlovskega okrožja je prireditev obvezna, vsa druga okrožja in bratska društva so iskreno vabljeni. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri celjskem orlovskem okrožju (Gospodarska zveza, Celje). Vsi somišljeniki, agitirajte za številno udeležbo od blizu in daleč, da bo prireditev častna manifestacija naše vzvišene ideje!

Celjski Orel slavi na praznik Velikega šmarna dne 15. avgusta svojo 15letnico na Dobravi pri Celju. Na sporedu je slavnostni govor, deklamacija, petje orlovskega odseka in pevskega adruštva, igra in javna telovadba. Začetek ob pol treh popoldne. Pri telovadbi in prosti zabavi svira priljubljena godba.

P. n. občinstvo se ponovno opozarja, da upravništvo na vprašanja brez priložene poštne ne odgovarja.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

33

Nedaleč od lorda Grenville je slonel ob stenski mizici «pooblaščen predstavnik Francije», Chauvelin, v neoporekljivem črnem fraku. Mirno in malomarno je opazoval številne trume prišlecev. Vedel je, da Percy Blakeney in soproga še nista dospela, in njegove bistrobledorumenkaste oči so vsakikrat pozorno šinile k vratom, kadar so se odprla novim gostom.

Sameval je. Kako bi naj bil priljubljen v monarhistični angleški družbi odposlanec revolucijonarne francoske vlade, posebno še v tistih dneh, ko so tako pogosto prihajale sem čez vodo vesti o strahovladi in krvavih grozodejstvih republikanskih samoderžav!

Kot predstavnika sosedne držav so ga v zunanjem ministrstvu seve vljudo sprejeli. Zunanji minister Pitt mu je segl v roko, lord Grenville je govoril z njim, pa londonska družba se ga je izogibala, ženske so mu obračale hrbet, kdor ni bil uradna oseba, mu je šel s pot.

Toda Chauvelin ni bil človek, ki bi se bil jezil nad takimi neolikanostmi. Zanj so bile to zgolj malenkosti. Slep je bil navdušen za svoje revolucionarne ideje, družabne in stanovske razlike je hladno preziral, goreče je ljubil svojo domovino, — zato je bil neobčutljiv za žalitve, ki jih je v obilni meri žel v megleni, kraljevski, konzervativni Angliji.

Povrh pa je imel pred seboj jasen namen.

Trdno je bil prepričan, da je francosko plemstvo najhujši sovražnik Francije. Vse bi je bil najrajši hkrati uničil z enim samim udarom. Vsak aristo, ki je ušel guillotine, je bil po njegovem naziranju izdajalec, ki je hujskal sorodne države na vojsko zoper mlado republiko, ki je hotel osvoboditi kralja Ludovika in povesti voditelje revolucionarnega pokreta.

Ni čuda torej, da je iz dna duše sovražil romantično, tajinstveno osebnost, ki se je skrivala pod imenom «Dušica». Samotno sloneč v svojem kotu je računal, koliko sto in sto izdajalskih žrtev je že iztrgal ta človek iz rok pravične kazni. Bogato založen z denarjem, brezobzirno drzen, naravnost peklensko iznajdljiv je s svojimi tovariši napravil že neizmerno škodo njegovi ljubljeni domovini. Devet desetih vseh francoskih plemenitašev, ki so uživali gostoljubnost Anglije, so pripeljali čez m jo «Dušica» in njegovi ljudje —.

Prisegel je Chauvelin svojim tovarišem v Parizu, da bo strgal krinko raz obraza temu Angležu, ga zvabil v Francijo in potem —. Ah —, si je globoko oddahnil, ko je v duhu gledal pod nožem guillotine glavo skrivnostnega, zakletega sovraga —.

Šumen nemir zunaj na stopnicah ga je vzdramil. Gruče gostov so utihnile, klicar je glasno javljal:

«Njegovo Visočanstvo princ waleški in spremstvo, gospod Percy Blakeney in soproga.»

Lord Grenville je pohitel k vratom.

Waleški princ v dragoceni dvorjanski obleki je vstopil. Na desni je vodil Margareto Blakeney, na levi ga je spremljal gospod Percy v najnovešem pariškem kroju, s klobukom pod pazduho in s svojim večnim, dobrovoljnim, bebastim nasmehom na licu.

Izmenjali so običajne pozdrave. Lord Grenville je pokazal na Chauvelina.

«Dovolite, Visočanstvo, da vam predstavim Chauvelina, pooblaščenega predstavnika francoske vladet!»

Chauvelin se je globoko priklonil, princ mu je le kratko pokimal.

«Gospod», mu je hladno dejal, «skušali bomo pozabiti na vlado, ki vas pošilja, in smatrali vas bomo za gosta, za zasebnika iz Francije. In kot tak ste dobrodošli!»

Chauvelin se je molče poklonil.

«Ah moj mali Chauvelin —!» se je veselo oglasila Margareta in mu ponudila nežno roko. «Chauvelin in jaz, Visočanstvo, midva sva stara prijatelja!»

«No — potem ste nam dvakrat dobrodošli!» je sedaj rekel princ prijazneje.

«Se nekdo je tu, ki prosim da bi ga tudi smel predstaviti Vašemu Visočanstvu.»

«Kdo bi to bil?»

«Grofica Tournay in njuna otroka. Pred par dnevi šele so prišli iz Francije.»

«Ej — torej so tudi eni izmed tistih srečnih!»

«Grofica Tournay!» je predstavljal Grenville.

«Jako me veseli, gospa! Mojemu očetu ste dobrodošli na njegovih tleh, vi in vaši rojaki, ki pribežite iz mesrečne Francije!»

«Vaše Visočanstvo nam izkazuje nezasluzeno velikodušnost!» je dejala grofica skromno. Pokazala je na hčerko, ki je boječe stala poleg nje. «Moja hčerka Suzana —!»

«Ah, lepo — lepo! Sedaj pa dovolite, da vas predstavim tule gospe Blakeney, naši dražestni prijateljici! Mnogo si bode imeli za povedati, mislim. Vsak rojak gospe Blakeney nam je pristrčno dobrodošel, njeni prijatelji so naši prijatelji, njeni sovražniki so sovražniki Anglije —.»

Margaretine finjemodre oči so se iskriale hudomušnosti. Grofica Tournay jo je pred vso javnostjo odurno žalila, nocoj pa je dobila javen ukor in Margareta si ni mogla kaj, da ne bi čutila škodoželjnega, zadovoljnega veselja.

(Dalje prihodnjič.)

Vsa čast gospodinjam, ki zahtevajo odločno pri trgovcu domač izdelek «Pekatefe». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Gospodinje, vam to velja! Ostanite pri domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le testenine «Pekatefe». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» — Cena vezanemu izvodu šest dinarjev po pošti en dinar več. — Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta. 361

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah

Strojne tovarne in lvarne d. d. v Ljubljani

Obleke na obroke po meri,

za moške, ženske in otroke, damo vsem državnim, privatnim in drugim nameščencem. Odplačljivo na šestmesečne obroke. Pojasnila dajemo ter prevzemamo naročila v naši pisarni.

«KOROTAN», trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, družba z o. z., Gregorčičeva ulica 1. 456

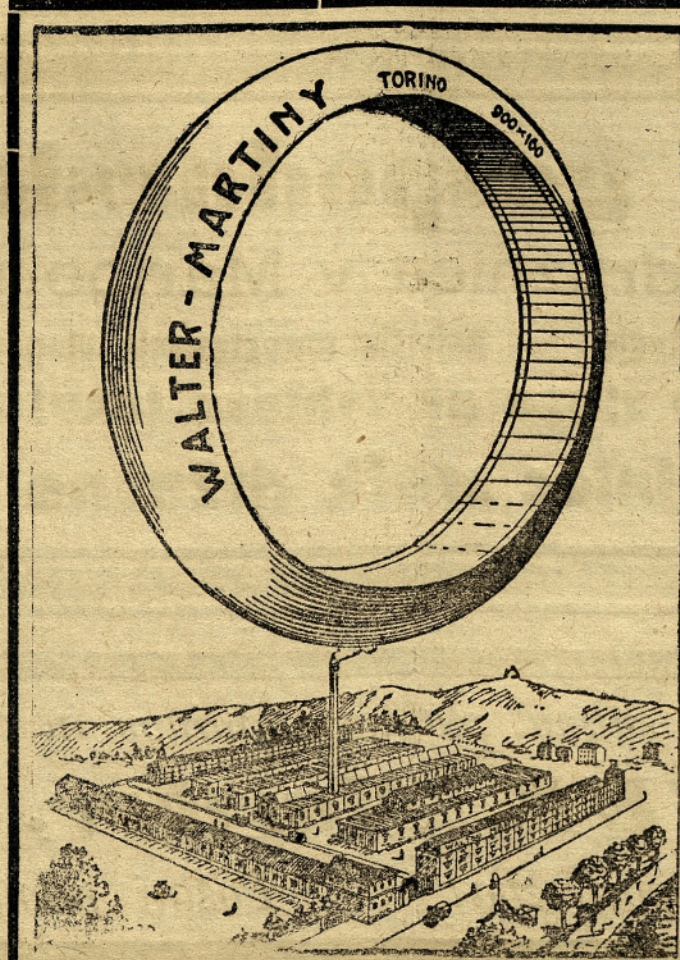
Travnik in njiva se poceni prodata. Hrastnik, Rajčeva ulica 4, Maribor. 457

Vsakovrstni čisti prazni vinski sodi se prodajo. Maribor, Kopitarjeva ulica št. 6, pritično, desno. 452

Polustabilni parni stroj 40 HP s parnim pregrijačem, najbolj ši nemški fabrikat, v dobrem stanju prodaja po vredni ceni Daruvarska dionička pivovar na in munjara Daruvar (Slavonija). Eventualno menja za en Sauggasmotor od 40 HP. 437 6—1

Vrtne garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tvrdka J. Baloh, Grajski trg 3. 342

„ITO“
najboljša
zobna krema
422 Dobi se povsod. 10—1

Umetna gnojila

Superfostat
Tomasova drozga
Kalijeva sol

po brezkonkurenčnih cenah

Kemički proizvodi d. d.

Zagreb

Ilica br. 65

Telef. 23.38

OGLAŠE
REKLAME ZA

SVE SVIJEJSKE
OGLASNE ORGANE

PRISTEDNJA
VREMENA

POSILA

NOVCA
Publicitas
d. d.

ZAGREB

GUNDULIČEVA UL. 11
TELEFON 13-07

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POŠOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA št. 6, reg. z. z n. zav.

obreštuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%.

Stalnejšje vloge po dogovoru.

Somišljeniki širite naše liste!

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev,

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidaa in točna poštežba! — Cene brez konkurence!

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Prijatelj otroški po Din. 6.50 in 7.50.
Ključek nebeški po Din. 20, 30.
Angelj varih po Din. 11.

b) Za odrasle

Begomila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Češčena Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebesa, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
Mali duhovni zaklad (velike črke) D 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 19.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.) D. 19.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.

Družba vednega češčenja. 2 molitveni ur, Din. 3.

Kratko navodilo za pobožnost M. B.

Kraljice src Din. 5.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spokorna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

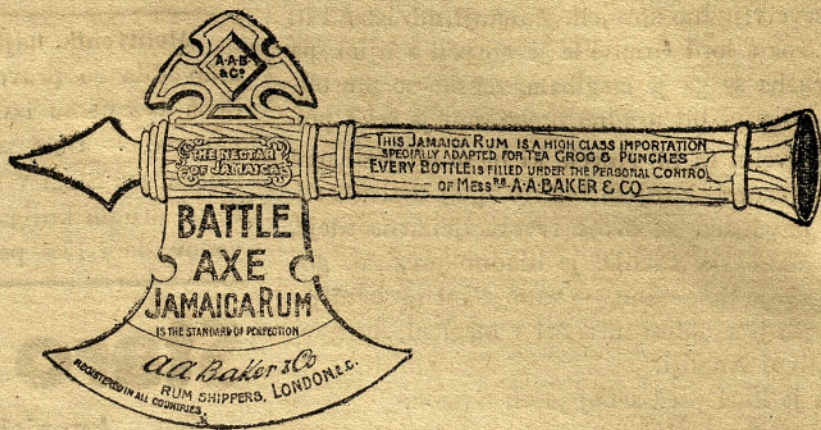
Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24.
(zlata obr.) Din. 33.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 13.

Priprava na smrt Din. 16.

V jeseni zopet na trgu:

BATTLE AXE Jamaica-Rum

v originalnih zabojih zacarinjen in obdačen, kakor tudi

visoko koncentrirani

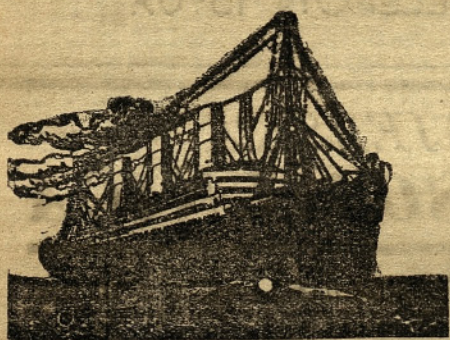
Jamaica-Rum za rezanje.

Pred nabavo Vaše zimske potrebe zahtevajte ponudbe in vzorce od naših zastopnikov in potnikov ali direktno od

A. A. BAKER & Co. d. z z. o. z.
(London E. C.)

Sedež za SHS: Ljubljana 7.

Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160.
— Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Ojorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

586

Na drobno!

Na debelo!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.

Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!